

เกาะลันตาเป็นเกาะทางชายฝั่งอันดามัน เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดกระบี่ ห่างจากจังหวัดกระบี่ 110 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 472 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยหมู่เกาะใหญ่น้อย 52 เกาะ มีผู้คนอาศัยอยู่ 9 เกาะ เช่น เกาะกลาง เกาะลันตาน้อย เกาะลันตาใหญ่ เกาะปอ และเกาะโหล่ง เกาะลันตาใหญ่มีเนื้อที่มากที่สุด มีความสำคัญทั้งเป็นพื้นที่พักอาศัย ย่านการค้า การท่องเที่ยว การเมือง การปกครองและสังคม

กว่า 500 ปีที่ผ่านมา ชาวอุรักลาไวย์ได้บุกเบิกผืนดินผืนใหม่ให้เป็นถิ่นอาศัยของชาวไทย มุสลิม พุทธ และชาวจีนในเวลาต่อมา และยังเป็นต้นตระกูลของชาวอุรักลาไวย์ที่ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่เกาะจำ แหลมตง เกาะพีพี จ.กระบี่ เกาะอาดัง จ.สตูล เกาะลิเภา-ราไวย์ จ.ภูเก็ต

แม้เวลาจะผ่านไปนานแสนปีวิถีชีวิตของชาวอุรักลาไวย์ไม่แตกต่างจากเดิม ยังเรียบง่าย ผูกพันกับธรรมชาติ มีพิธีกรรมที่แสดงความเคารพ ตระหนักถึงบุญคุณที่ได้จากทะเล

ชาวอุรักลาไวย์มาสร้างถิ่นฐานอยู่ที่เกาะลันตาตั้งแต่รุ่นปู่-รุ่นทวดยังงู่นไม้ หาลาปลาด้วยไม้หรือเครื่องมือที่ไม่ซับซ้อนจนเดี๋ยวนี้เกาะลันตามีท้องพักริมทะเลบนเขาหินและแสน ชาวอุรักลาไวย์กลับยังยากจนและเรียบง่ายอยู่เหมือนเดิม

ผมมาร่วมลอยเรือที่เกาะลันตาเพราะเป็นความตั้งใจมาตั้งแต่ได้ข่าวว่า ชาวเลไม่ว่าจะเป็นมอแกน มอแกน หรืออุรักลาไวย์ไม่เสียชีวิตในคลื่นยักษ์สึนามิเลย ทั้งๆ ที่ชาวเลอาศัยอยู่ในทะเลผมสนใจที่จะเรียนรู้และเข้าใจวิถีชีวิตของชาวเล

พิธีลอยเรือของชาวอุรักลาไวย์ เป็นพิธีกรรมที่สื่อสารระหว่างชีวิตที่ยังอยู่กับบรรพบุรุษผู้ล่วงลับกับธรรมชาติสิ่งที่อยู่

เหนือธรรมชาติ ที่พวกเขาเคารพ ศรัทธา ยึดมั่นและนับถือเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ให้พ้นทุกข์จากโรคภัยไข้เจ็บและภัยร้ายในทะเล

ทุกขั้นตอนถูกจัดวางไว้อย่างประณีตและกลมกลืนกับธรรมชาติ พวกเขาพิถีพิถันที่จะปฏิบัติตามครรลองของบรรพบุรุษที่ทำการมาช้านาน

ในปีนั้นงานจัดขึ้นระหว่างวันที่ 30 เมษายน-3 พฤษภาคม 2550 เริ่มตั้งแต่ก่อนรุ่งเช้าขึ้น 13 คำ ผู้ชายจะเข้าป่าพร้อมเครื่องเซ่นไหว้ต่อเจ้าป่าเจ้าเขา เพื่อบอกกล่าวถึงพิธีลอยเรือและขออนุญาตตัดไม้ระก้าและไม้ต้นเปิดเพื่อเอาไม้ต่อเรือ "ปลาจึก" ส่วนสาวน้อยสาวมากก็จัดเตรียมเครื่องเซ่นไหว้อยู่ที่บ้าน ทั้งขนม-ข้าวเหนียวเจ็ดสี หมา กุ้ง ปลาเส้น ฯลฯ

พอขึ้น 14 คำ ในช่วงบ่ายตั้งริ้วขบวนจากบริเวณที่ช่วยกันทำเรือปลาจึก ครีกรันด้วยเสียงกลองร่าเริงนำขบวนไปยังสถานที่ทำพิธีลอยเรือที่ริมทะเลจากนั้นชาวบ้านจะเอาเครื่องเซ่นไหว้ตัดเล็บ ตัดผม และชายเสื้อพร้อมทั้งรูปฝาก (แทนตัวคนในครอบครัวที่ทำด้วยไม้ระก้า) ใส่ลงไปในเรือหลังจากนั้นได้หมอมะ

ทางเลือกเมื่อนายกฯเยือนเกาะลันตา

ทำพิธี "สละวะ" จุดกำยาน สวดมนต์เป็นภาษาอุรักลาไวย์ ดกกลางคืนจะเต็มไปด้วยความสนุกสนาน ร้องรำเพลงร่าเริงรอบเรือถือว่าเป็นการสมโภชก่อนจะลอยลงสู่ทะเล

วันขึ้น 15 คำ เรียกว่าวัน "ปลาจึก" เป็นวันทำพิธีบั้งควานและไล่ผีไม่ให้สิ่งชั่วร้ายเข้ามาในหมู่บ้าน โดยการทำไม้กันผีเรียกว่าไม้ปลาจึก 7 ต้น (หมายถึงวันจันทร์-วันอาทิตย์) สูงประมาณ 3 เมตร ผูกปลายด้วยใบพ้อ ลักษณะคล้ายๆ หุ่นไล่กา

ได้หมอมะจะทำพิธีบั้งควานพร้อมเครื่องเซ่นไหว้ กลางคืนจะมีการร่าเริงรอบเรือไม้ปลาจึกคนเฒ่าคนแก่ตั่งอังก์อังก์ใจร่าเริงเพื่อการบวงสรวง ดูลีหน้าและทำท่าเหมือนการพยายามสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่าให้สิ่งชั่วร้ายร่ายกล้ำเข้ามาในหมู่บ้านและผู้คน ส่วนคนหนุ่มสาวก็จะรำด้วยความสนุกสนานมากกว่า

พอฟ้าเริ่มสว่างวันสุดท้ายของพิธีลอยเรือ ชาวบ้านจะนำน้ำใส่ตุ้หรือตุ้มมาวางใต้ไม้ปลาจึก ให้ได้หมอมะทำน้ำมนต์แล้วนำกลับไปบ้านเพื่อชำระล้างสิ่งชั่วร้ายและเป็นสิริมงคลกับชีวิต หลังจากเสร็จพิธี "ไม้ปลาจึก" จะถูกนำไปปักไว้รอบๆ หมู่บ้านเพื่อป้องกันไม่ให้สิ่งชั่วร้ายเข้ามาร่ายกล้ำ

3-4 วันที่ผมได้เข้าร่วมพิธีลอยเรือของชาวเลทั้งที่โต๊ะบาทลิว ตำบลศาลาด่าน และที่บ้านหัวแหลมกลาง (สังกาอู) ตำบล เกาะลันตาใหญ่ ผมได้พูดคุยกับกรรมการชุมชน ได้เฝ้าในการจัดงาน และโต๊ะหมอ ซึ่งเป็นผู้นำทางพิธีกรรมและจิตวิญญาณของหมู่บ้าน ผมได้เรียนรู้ถึงกุศโลบายที่แยบยลของบรรพบุรุษของชาวอูรักลาไย ที่สอดแทรกเข้าไปในทุกพิธีกรรมในพิธีลอยเรือ เพื่อที่จะรักษาทะเล ไว้ให้ลูกหลานชั่วนาคาปี

ผมตามครอบครัวอูรักลาไยไปที่ยี่หลย (สุสาน) ซึ่งตั้งอยู่ริม ทะเลห่างจากชุมชนแค่ 200-300 เมตร เป็นเนินทรายเปลือยเปล่า ที่กลบฝังร่างผู้ตายเรียงราย

เหตุผลที่พวกเขาเอายี่หลยไว้ริมทะเลเพราะผู้ตายต้องการได้ยิน เสียงทะเล และที่ต้องอยู่ใกล้หมู่บ้านก็เพื่อจะคอยดูแลลูกหลานหรือ ถ้าลูกหลานมากrabไหวก็จะได้ลำบากในการเดินทาง

ชาวอูรักลาไยที่เกาะลันตาคือคนเล็กๆ ที่มีชนบ ประเพณีที่เข้ม แข็ง มีชีวิตที่เรียบง่ายและพอเพียง เคารพในธรรมชาติ ผูกพันกับ ทะเล เป็นคนเล็กๆ ที่เป็นผู้รักษาทะเลอย่างเข้มงวด โดยใช้สำนัก วัฒนธรรม ประเพณี เป็นพลังในการดูแลรักษาทะเล

วันสุดท้ายก่อนผมเดินทางออกจากลันตาได้ข่าวว่า พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี จะลงไปเกาะลันตา ในวันที่ 14 พฤษภาคม ชาวบ้านต่างก็ตั้งใจจะได้พบนายกฯ จึงตั้งวง คุยเป็นกลุ่มๆนายกฯจะไปโรงแรมแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นเขตหวงห้าม สำหรับชาวบ้านตัวดำๆ

ได้ยินว่า ท่านจะมาดูโครงการอภิมหาโครงการ 4.4 หมื่น ล้านบาท ที่สำนักผังเมือง จ.กระบี่ ดำเนินการโดยผ่านบริษัท เอกชน ซึ่งชาวบ้านไม่เคยได้เข้าไปมีส่วนร่วมเลย ไม่ว่าจะเป็น เรื่องการปรับพื้นที่การเกษตรของชาวบ้านเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว เชิงนิเวศ โครงการขุดคลองน้ำลึก เพื่อเรือใหญ่ของนักท่องเที่ยว เดินได้สะดวก โครงการมาริน่า ทำจอดเรือยอชต์ โครงการสร้าง สนามบินน้ำ ทั้งวันเวย์และที่จอดเครื่องบิน โครงการระบบเดิน สายร้อยท่อ เคเบิลไฟฟ้าใต้น้ำ โครงการตัดถนนรอบเกาะ

เหล่านี้แค่เป็นโครงการที่จำออกมาจากที่ประชุมระหว่าง อำเภอกับบริษัทเอกชน

ชาวบ้านฝากบอกท่านนายกฯว่า ถ้าโครงการเหล่านี้เกิดขึ้น ที่เกาะลันตา ชาวประมงทั้งพุทธ อิสลาม ชาวเล จะมีชีวิตอยู่ อย่างไร?

ท่านนายกฯครับ...ท่านจะเดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอ เพียงเหมือนวิถีพอเพียงเหมือนที่ประกาศไว้หรือจะดำเนินตาม รอยนโยบายแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุน ที่นำเอาทรัพยากร ของชาติดึงให้นายทุนตามแนวทางขององค์การบริหารการ พัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หรืออพท.

ที่สำคัญท่านนายกฯอย่าลืมฟังเสียงของพี่น้องชาวเลบ้างนะ ครับ อย่าฟังแต่เสียงประจบประแจงของเหล่าข้าราชการที่หาไม่ คิดดินอย่างเดียว

นายแลแล